



Uppsats/Examensarbete: 15 hp  
Kurs: L9SV2G  
Nivå: Grundnivå  
Termin/år: VT2022  
Handledare: Ann-Christin Randahl  
Examinator: xx

---

Nyckelord: grammatikundervisning, traditionell grammatikundervisning, funktionell grammatikundervisning, metalingvistisk förståelse

## Sammanfattning

Av kursplanen i svenska för årskurs 7–9 framgår att elever ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om språkliga strukturer och grammatik. Dessa kunskaper förväntas bidra till elevers skrivutveckling, men det tycks finnas utmaningar med att koppla grammatik till skrivande. Syftet med denna forskningsöversikt är att undersöka hur grammatikundervisning kan främja elevers skrivutveckling och metalingvistiska förståelse, genom att jämföra funktionell (deskriptiv) och traditionell (preskriptiv) grammatikundervisning. Vidare intresserar vi oss för hur lärare uppfattar grammatikundervisning i skolan, samt hur deras praktik ser ut. Forskningsöversikten består av empirisk forskning riktad mot tre frågeställningar: 1. Vad har lärare för uppfattningar om grammatik och grammatikundervisningens form och funktion? 2. Hur ser lärares grammatikundervisning ut? 3. Vad har grammatikundervisning för effekt på elevers fortsatta skrivutveckling och metalingvistiska förståelse? Resultaten visar att lärare har skilda uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning. Några uppfattar att grammatikundervisningen syftar till att lära eleverna regler för språkets bruk och byggnad, medan andra vill lära eleverna att se grammatiken som ett redskap för att göra språkliga val. Vidare tycks lärare ha svårigheter med att praktisera funktionellt även om de är positiva till en sådan metod. I dessa fall uppstår en diskrepans mellan lärares uppfattningar och praktik. Avslutningsvis tycks funktionell grammatikundervisning vara mer gynnsam för elevers skrivutveckling och metalingvistiska förståelse än traditionell grammatikundervisning. För att lärare ska kunna erbjuda grammatikundervisning som på bästa sätt gynnar elevernas skrivutveckling och metalingvistiska förståelse tycks lärare vara i behov av fortbildningsinsatser.

# Innehållsförteckning

<b>Innehållsförteckning .....</b>	<b>2</b>
<b>1 Inledning .....</b>	<b>4</b>
<b>2 Bakgrund .....</b>	<b>5</b>
2.1 Traditionell grammatikundervisning .....	5
2.2 Funktionell grammatikundervisning.....	5
2.3 Metalingvistisk förståelse .....	6
2.4 Implicit grammatisk kunskap .....	6
2.5 Explicit grammatisk kunskap .....	6
2.6 Grammatikens roll i skolan.....	7
2.7 Syfte och frågeställningar .....	7
<b>3 Metod.....</b>	<b>8</b>
3.1 Databassökning.....	8
3.2 Kedjesökning .....	8
3.3 Relevansbedömning.....	9
3.4 Övrig litteratursökning.....	10
<b>4 Resultat.....</b>	<b>11</b>
4.1 Lärares uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning .....	11
4.1.1 Uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning som traditionell.....	11
4.1.2 Uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning som funktionell.....	12
4.2 Lärares grammatikundervisning .....	13
4.2.1 Relationen mellan uppfattningar och praktik.....	13
4.2.2 Lärares bristande ämneskunskaper .....	14
4.2.3 Lärares bristande ämnesdidaktiska kunskaper .....	15
4.3 Grammatikundervisningens påverkan på elevers skrivutveckling och metalingvistiska förståelse.....	15
4.3.1 Grammatikundervisningens effekt på elevers skrivutveckling .....	16
4.3.2 Utveckling av elevers metalingvistiska förståelse .....	19
4.3.2.1 Organisering av metalingvistiska samtal i klassrummet.....	19
4.3.2.2 Olika nivåer av metalingvistisk förståelse .....	20
<b>5 Resultatdiskussion.....</b>	<b>22</b>
5.1 Sammanfattning av resultat .....	22
5.2 Språkriktighet i centrum för lärares grammatikundervisning.....	23

5.3	Uppfattning och praktik i otakt.....	23
5.4	Didaktiska implikationer .....	24
5.5	Framtida forskning.....	25
<b>6</b>	<b>Referenslista.....</b>	<b>27</b>
<b>7</b>	<b>Appendix .....</b>	<b>30</b>

# 1 Inledning

Elevens skrivförmåga tycks vara på ständig nedgång, i alla fall enligt de alarmerande medierapporteringar vi nästan dagligen nås av. Som exempel kan UR:s dokumentär *Skrivglappet* nämnas och den debatt som följde (se exempelvis artikeln *Unga väljs bort på grund av bristande skrivförmåga*, SVT, 26 augusti 2020). Vår egen erfarenhet från genomförda VFU-kurser under vår ämneslärarutbildning i svenska tenderar emellanåt att bekräfta denna föreställning. Kursplanen i svenska för årskurs 7–9 betonar vikten av att eleverna ska utveckla kunskap om språklig struktur och innefattar bland annat kunskap om olika ordklasser och satsdelar (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr11], 2019). Trots detta verkar det som om kunskap om sådana grammatiska funktioner och strukturer – och vad de genererar för olika mening och effekter i text – är svåra för elever att behärska på ett medvetet sätt, där elever emellanåt inte lyckas förmedla sina språkliga och retoriska syften i text. När vi reflekterar över vår skolgång undervisades ofta grammatiken som ett isolerat moment, där ordklasser och satsdelar sällan relaterades till autentiska texter. Det var således svårt för oss att förstå grammatikens funktion för vår fortsatta skrivutveckling, vilket innebar att grammatikmomenten ofta upplevdes onödiga och omotiverande.

Tidigare studier av grammatikundervisning i svenskämnet (Ask, 2012) visar att grammatik undervisas isolerat och att elever ofta lär sig namnen på olika språkliga strukturer utan att förstå deras funktioner i text. Ask (2012) menar att elever lär sig ”hur motorns språkliga delar fungerar, inte bara vad de heter” (s. 56). Dessa observationer stämmer väl överens med våra erfarenheter. Det är tankar som dessa som ligger till grund för vår forskningsöversikt, där vi känt ett behov av och intresse för att fördjupa våra kunskaper om grammatikundervisning. Detta kan förhoppningsvis ge oss en grund att stå på när vi själva blir verksamma svensklärare, och ge oss några svar på hur en användbar och skrivutvecklande grammatikundervisning kan utformas.

## 2 Bakgrund

I detta avsnitt kommer några relevanta begrepp presenteras för att skapa en grundförståelse och en vidare kontext för vår kommande forskningsöversikt. Avsnittet avslutas med en kort historisk återblick över grammatikens roll i skolan, samt forskningsöversiktens syfte och frågeställningar.

### 2.1 Traditionell grammatikundervisning

Traditionell grammatikundervisning fokuserar på att reducera grammatiska fel i elevernas skrivande genom att lära eleverna regler för språkets bruk och byggnad (Jones, Myhill & Bailey, 2013; Xavier, Hong & Renandya, 2020). Denna typ av grammatikundervisning har historiskt sett dominerat inom skolvärlden, och kan beskrivas som traditionell skolgrammatik (Jones m.fl., 2013; Myhill, Newman & Watson, 2020). Forskningen har visat att traditionell grammatikundervisning ofta utmärks av att lärarna ger förenklade förklaringar till grammatiska strukturer och begrepp, vilket följs av isolerade övningar som ofta är baserade på icke-autentiska texter (Collins & Norris, 2017; Fearn & Farnan, 2007). Detta innebär att elever exempelvis lär sig att identifiera olika ordklasser och satsdelar, men att de sällan relaterar sin kunskap till egna eller andras autentiska texter (Ask, 2012; Jones m.fl., 2013). Till skillnad från funktionell grammatik (se rubrik 2.2) är det traditionella synsättet på grammatik relativt statisk, med fokus på form snarare än funktion (Fearn & Farnan, 2007; Myhill m.fl., 2020).

### 2.2 Funktionell grammatikundervisning

Funktionell grammatikundervisning fokuserar på funktion och hur grammatik används i text. Grammatik betraktas alltså inte som språkliga regler, utan snarare som språkliga val (Jones m.fl., 2013). Funktionell grammatikundervisning belyser ofta hur olika grammatiska val genererar olika typer av effekter och mening i text (Jones m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2020; Xavier m.fl., 2020). Således undervisas sällan grammatik utifrån detta perspektiv som ett isolerat moment, utan istället integrerad med andra moment i språkundervisningen där grammatiken ges en vidare meningsfull kontext. I en sådan undervisning kan läraren till exempel utgå från en autentisk text, vars grammatiska val diskuteras och experimenteras med, för att undersöka vilken mening och effekt olika grammatiska val genererar (Arikan, 2009; Collins & Norris, 2017). I forskningen används olika begrepp på i princip samma fenomen – nämligen grammatikundervisningen som traditionell och isolerad eller som funktionell och integrerad. I denna forskningsöversikt kommer vi, för enkelhetens skull, främst att använda oss av

begreppen traditionell (preskriptiv, isolerad) och funktionell (deskriptiv, integrerad) grammatikundervisning.

## 2.3 Metalingvistisk förståelse

Metalingvistisk förståelse kan förklaras som kunskap om språkets olika funktioner och strukturer (Myhill, Jones & Lines, 2018; Myhill m.fl., 2020). Sådan kunskap kan ta sig i uttryck genom metalingvistiskt språk, vilket är ett explicitgörande av den relativt abstrakta metalingvistiska kunskapen (Myhill m.fl., 2018; Myhill m.fl., 2020). Grammatikundervisning kan utveckla elevers metalingvistiska förståelse och underlätta användningen av ett metalingvistiskt språk, eftersom den erbjuder elever förklaringar och begrepp för olika grammatiska funktioner. Detta möjliggör en vidare diskussion om språket (Ask, 2012; Myhill m.fl., 2020). Sådana metalingvistiska diskussioner kan bidra till ytterligare metalingvistisk förståelse för text, eftersom verbaliseringen kan få eleven att uppmärksamma och medvetet reflektera över språkliga val. Detta kan ge eleven mer kontroll över sin egen skrivprocess (Myhill, Jones & Wilson, 2016; Myhill m. fl., 2020).

Flera forskare inom fältet menar att det är omöjligt att ägna sig åt skrivande utan tillhörande metalingvistisk aktivitet, eftersom skrivande består av att göra val, formulera sig, reflektera och revidera. Metalingvistisk förståelse och aktivitet är således att kunna granska språket, och därmed medvetet kunna manipulera det för att uppnå sina syften med texten (Chen & Myhill, 2016).

## 2.4 Implicit grammatisk kunskap

De flesta språkanvändare besitter en grammatisk grundförståelse, även om förståelsen och kunskapen inte alltid kan benämnas vid namn och begrepp (Myhill m.fl., 2018). Barn som lär sig språk lär sig också att organisera språket efter dess grammatiska regler och kan exempelvis producera grammatiskt korrekta meningar, utan att vara medvetna om den grammatiska kunskapen som formar språket (Myhill m.fl., 2018). Det är detta som kallas för implicit grammatisk kunskap: omedveten grammatisk kunskap, som ändå reglerar språkanvändningen.

## 2.5 Explicit grammatisk kunskap

Explicit grammatisk kunskap är en uttalad kunskap, och kan likställas vid metalingvistisk kunskap. När användaren blir medveten om och kan beskriva sin språkanvändning med hjälp av bland annat grammatiska termer, har den utvecklat en explicit grammatisk kunskap. Den

implicita grammatiska kunskapen har således blivit en medveten kunskap som går att tala om och reflektera över (Myhill m.fl., 2018).

## 2.6 Grammatikens roll i skolan

Grammatikens vara eller icke-vara i skolan har länge varit en omdebatterad fråga. Tidigare forskning inom området har fastställt att grammatiken inte gör någon nytta för exempelvis elevers skrivutveckling (Fearn & Farnan, 2007; Jones m.fl., 2013; Myhill, Lines & Watson, 2012; Safford, 2016), vilket resulterade i att grammatiken i princip försvann från styrdokumentet i engelsktalande länder under 1960- och 70-talet (Jones m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2012). Den grammatik som tidigare undersökts gällande dess potentiella nytta för elevers skrivutveckling har främst varit traditionell grammatikundervisning, vars resultat inte kunnat påvisa något samband mellan grammatikundervisning och skrivutveckling (Jones m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2012; Myhill m.fl., 2018; Xavier m.fl., 2020). Det finns ännu relativt få studier av eventuella samband mellan funktionell grammatikundervisning och elevers skrivutveckling, men det är ett forskningsområde som allt fler intresserar sig för.

Även om grammatiken idag tycks ha återfått sin plats i undervisningen i engelsktalande länder liksom i Sverige, är den fortfarande omdebatterad. Nu tenderar dock debatten att diskutera *hur* effektiv grammatikundervisning kan utformas – traditionellt eller funktionellt – istället för dess vara eller icke-vara (Jones & Chen, 2016; Watson, 2015b).

## 2.7 Syfte och frågeställningar

Kommande forskningsöversikt intresserar sig för grammatikundervisning i skolan i syfte att undersöka hur lärare kan bedriva en grammatikundervisning som gynnar elevers skrivutveckling och metalingvistiska förståelse. Detta kommer att undersökas utifrån följande tre frågeställningar:

1. Vad har lärare för uppfattningar om grammatik och grammatikundervisningens form och funktion?
2. Hur ser lärares grammatikundervisning ut?
3. Vad har grammatikundervisning för effekt på elevers fortsatta skrivutveckling och metalingvistiska förståelse?



## 3 Metod

I följande kapitel redogörs för hur vi identifierat och granskat de artiklar som ligger till grund för denna forskningsöversikt.

### 3.1 Databassökning

Vår sökstrategi för att finna relevanta publikationer inleddes av en databassökning i två databaser: ERIC database och Google Scholar. ERIC database valdes på grund av dess tydliga koppling till pedagogisk forskning, samt dess funktion att enbart kunna söka efter artiklar som blivit peer reviewed. Google Scholar valdes som ett komplement till ERIC database, främst för att den i regel ger upphov till ett större antal sökträffar än ERIC database. Vi genomförde sökningar både på specifika sökord i kombinationer och på specifika söksträngar. Följande 17 engelska och svenska ord användes: *grammar, teaching, impact, literacy, didactics, writing, functional, grammatics, contextualized, embedded, systemic, context, litteracitet, grammatik, skrivutveckling, kontextuell* samt *grammatikdidaktik*. Vi sökte även på *Myhill*, som är en framträdande forskare inom fältet. De exakt använda sökorden och antal sökträffar på respektive sökord finns sammanställda i appendix (se Tabell 1 och Tabell 2).

Följande söksträngar användes: *embedded OR functional OR contextualized grammar, teacher\* AND beliefs AND grammar, embedded OR functional OR contextualized grammar AND writing, teacher\* OR student\* AND beliefs AND grammar, teacher\* AND beliefs OR attitudes AND grammar, teacher\* AND grammar AND practice*. Den Booleska operatoren AND användes för att kombinera exempelvis sökorden *teacher\* AND beliefs AND grammar*, eftersom vi ville utöka möjligheten att finna relevanta artiklar som innehöll sökord som samtliga ansågs vara centrala för vår forskningsöversikt. OR, som också är en Boolesk operator, användes för att finna flera sökträffar inom samma kategori som kan uppfattas som synonyma (exempelvis *beliefs OR attitudes*). Vi använde oss även av så kallad trunkering (\*) på orden *teacher\** och *student\** för att nå sökträffar där nämnda ord även skrevs i pluralform (*teachers, students*).

### 3.2 Kedjesökning

Vi genomförde även en sökning på databasen [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se), där tidigare genomförda studentuppsatser publiceras. Målet med sökningen var att identifiera relevanta uppsatser vars referenslistor kunde användas för kedjesökning. Vi använde oss av följande sökord: *grammatikundervisning skrivutveckling, skrivutveckling grammatik* (se appendix, Tabell 3 för antal träffar på respektive sökningar). Vi identifierade tre studentuppsatser. Efter genomförd

kedjesökning i dessa uppsatser bedömdes tio artiklar vara relevanta för vår studie. I ett senare skede hittade vi ytterligare fyra artiklar via kedjesökning i de artiklar som vi granskade.

### 3.3 Relevansbedömning

För att kunna göra en relevansbedömning av de träffar vi fått i databas- och kedjesökningar, formulerades inklusions- och exklusionskriterier. Ett första inklusionskriterium i vår litteratursökning var att samtliga artiklar skulle vara peer reviewed. Ytterligare ett inklusionskriterium var att artiklarna skulle vara baserade på forskning genomförd efter 2010, för att få en aktuell bild av forskningsläget. Detta kriterium frångicks vid tillfällena när vi bedömde att publikationen ifråga var grundläggande inom fältet, eftersom den refererades flitigt i senare studier. Vidare valde vi att inte begränsa urvalet efter någon specifik åldersgrupp, eftersom vi ville undersöka grammatikundervisning på ett icke-åldersbegränsat plan. Vi bestämde oss även för att inkludera artiklar som rapporterade om både första- och andraspråksundervisning, eftersom forskningsöversiktens syfte är att få ett så brett perspektiv på grammatikundervisning som möjligt.

På Google Scholar var det nödvändigt att tillämpa ytterligare kriterier, eftersom sökningar på denna databas tenderar att resultera i stora mängder träffar. För att begränsa antal resultat granskades enbart publikationer som återfanns på de tio första sidorna vid varje sökträff. Detta tillvägagångssätt användes även på ERIC database i de fall som antalet sökträffar översteg 50. Utöver detta applicerades även ett citeringskrav på Google Scholar för att öka sannolikheten att urvalet artiklar var relevanta för området och höll hög kvalitet. Detta gjordes genom att använda databasens så kallade snabbpreferensmetod, vilken innebär att användare har möjlighet att se hur många gånger en artikel blivit refererad av andra författare. Vi beslutade oss för att artiklarna på Google Scholar skulle vara refererade minst fem gånger.

När dessa kriterier var uppfyllda granskade vi gemensamt sökträffarnas titel och abstract. Detta resulterade i att totalt 70 artiklar bedömdes vara relevanta för vår forskningsöversikt (41 artiklar från ERIC database och 29 artiklar från Google Scholar). För att begränsa antalet artiklar läste vi titel och abstract igen, och valde dessutom ut främst empiriska studier, eftersom syftet med vår forskningsöversikt är att undersöka skolans praktik baserat på empirisk forskning. På ERIC Database var 27 av de 41 artiklarna empiriska studier. Sex av dessa var inte publicerade med open access, vilket resulterade i 21 artiklar. På Google Scholar var 22 av de 29 artiklarna empiriska studier, varav 20 var tillgängliga. Av dessa var fem artiklar dubletter från ERIC Database. Utöver dessa granskades också de 14 kedjesökta artiklarna utifrån våra relevanskriterier.

De 21 artiklarna från ERIC Database, de 15 artiklarna från Google Scholar och de 14 artiklarna från kedjesökning delades upp mellan oss och lästes i sin helhet. Efter granskning av fulltext konstaterades att 22 artiklar var relevanta utifrån våra frågeställningar, vilka därmed kommer att sammanställas och diskuteras i denna forskningsöversikt.

### 3.4 Övrig litteratursökning

Under arbetet med vår forskningsöversikt fick vi möjligheten att träffa Debra Myhill, som är en framträdande forskare inom fältet. I samband med mötet försåg hon oss med en lista som innehöll 16 artiklar. Fyra av dessa hade vi redan funnit under vår litteratursökning, och ytterligare åtta var antingen inte tillgängliga eller inte empiriska studier. Fyra empiriska studier återstod således, vilka samtliga lästes i sin helhet. Två av dessa ansågs vara relevanta för vår forskningsöversikt. Under träffen med Debra Myhill försågs vi även med annan relevant information om grammatikundervisning, vilken vi kommer använda oss av i forskningsöversiktens diskussionsdel (se rubrik 5).

Därmed består vår forskningsöversikt av 14 artiklar från ERIC Database och Google Scholar, åtta kedjesökta artiklar och två artiklar rekommenderade av Debra Myhill. Utöver dessa 24 empiriska studier ingår en artikel om funktionell grammatikundervisning samt en publikation av Ask (2012) om svenskämnet. De empiriska artiklar som användes som underlag för vår forskningsöversikt finns sammanställda i en materialöversikt (se appendix, Tabell 4). I översikten framgår författare och årtal, typ av publikation, typ av studie, land, deltagare samt vilken/vilka av forskningsöversiktens frågeställning/frågeställningar artikeln riktas mot.

## 4 Resultat

I följande avsnitt kommer vi att presentera resultatet på de tre forskningsfrågorna: 1. Vad har lärare för uppfattningar om grammatik och grammatikundervisningens form och funktion? 2. Hur ser lärares grammatikundervisning ut? 3. Vad har grammatikundervisning för effekt på elevers fortsatta skrivutveckling och metalingvistiska förståelse? Dessa resultat kommer att presenteras i tre underrubriker.

### 4.1 Lärares uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning

En återkommande fråga inom forskningen är huruvida grammatikundervisningen ska genomföras isolerat eller integrerat i andra moment, som exempelvis skrivundervisning. Inom läraryrket verkar det råda delade meningar om detta, där det tycks finnas två dominerande synsätt hos lärare: att se grammatik och grammatikundervisning antingen som traditionell eller som funktionell. Vi kommer nu att redogöra för studier som har undersökt lärares uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning. Dessa studier baseras på data i form av lärarintervjuer och enkäter.

#### 4.1.1 Uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning som traditionell

I flertalet studier konstateras att många tillfrågade lärare uppfattar grammatik och grammatikundervisning som främst traditionell (Kang, 2017; Kayar & Veyis, 2020; Underwood, 2012; Uysal & Bardakci, 2014; Watson, 2015a; Watson, 2015b). Detta innebär att grammatik och grammatikundervisning, enligt många av dessa lärare, främst syftar till att redogöra för regler och att uppnå språklig korrekthet.

Ett par studier visar att lärarnas uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning påverkas av elevernas syn på grammatik (Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012). Tillfrågade lärare i dessa studier uppfattade att eleverna förväntade sig en traditionell grammatikundervisning. Eftersom eleverna ville förberedas maximalt inför avgörande prov som ofta kontrollerade isolerade och språkriktiga grammatiska kunskaper, ville de också undervisas på liknande sätt (Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012). Andra lärare ansåg att traditionell grammatikundervisning gjorde eleverna fokuserade och bidrog till ett lugnare klassrumsklimat (Phipps & Borg, 2009). Dessutom verkade många lärares uppfattningar påverkas av vad de trodde att skolledningen, mer erfarna kollegor och föräldrar

skulle anse om funktionell grammatikundervisning. Flertalet uttryckte oro för att dessa skulle motsätta sig en sådan undervisningsmetod (Arikan, 2009; Underwood, 2012).

#### **4.1.2 Uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning som funktionell**

Det finns även forskning som visar att lärare har en uppfattning om grammatik och grammatikundervisning som funktionell. I studier utförda av Watson (2015a; 2015b) värderade lärarna grammatik som ett funktionellt verktyg som kan hjälpa elever att göra medvetna språkliga val i sitt skrivande, samtidigt som lärarna redogjorde för en syn på grammatik som i första hand en samling språkliga regler. Det fanns alltså en viss motsägelse mellan uppfattningar om grammatik konceptuellt – där den uppfattades som traditionell – och uppfattningar om dess nytta för elever, som ofta var av funktionell karaktär (Watson, 2015a; Watson, 2015b). I andra studier uttryckte lärare inte denna ambivalens. Istället beskrev lärare en syn på grammatik som språkliga val och hur sådana val skapar effekter i text (Deng & Lin, 2016; Phipps & Borg, 2009). Andra lärare ansåg att funktionell grammatikundervisning var effektivt för elevers språkutveckling, eftersom den utgår från autentiska kommunikativa kontexter som eleven kan relatera till i sin skrivprocess (Alghanmi & Shukri, 2016; Arikan, 2009; Deng & Lin, 2016; Underwood, 2012; Xavier m.fl., 2020). Sådan undervisning förväntades dessutom engagera elever mer än en traditionell sådan (Underwood, 2012). Det finns även exempel på designforskning där lärare fick implementera en funktionell grammatikundervisning för första gången i klassrummet. Efter genomförd funktionell grammatikundervisning uppfattade en majoritet av dessa lärare sådan undervisning som engagerande och positiv för elevers språkutveckling (Arikan, 2009).

I Watsons studie (2015b) beskrev en av lärarna traditionell grammatikundervisning som förödande för kreativiteten och menade att funktionell grammatikundervisning var att föredra, eftersom sådan undervisning har ett mindre uttalat fokus på språkliga regler och riktighet. Det kan tilläggas att denna lärare ändå beskrev grammatik som främst traditionell, samt implementerade en sådan praktik i klassrummet. Det fanns också en föreställning om att grammatikundervisning inte nödvändigtvis behöver förminska till isolerade övningar, utan istället kan undervisas mer integrerat. Detta, menade lärarna, kan vara positivt för elevers fortsatta skrivutveckling (Arikan, 2009; Safford, 2016; Xavier m.fl., 2020).

Det bör dock tilläggas att några lärare ansåg att lyckad grammatikundervisning kräver både traditionell och funktionell metod för att maximera elevers grammatiska förståelse, eftersom traditionell grammatik kan vara väsentlig för ett vidare funktionellt förhållningssätt

(Alghanmi & Shukri, 2016; Deng & Lin, 2016). Andra lärare hade en generellt negativ uppfattning om grammatikundervisning (Kang, 2017; Watson, 2015a; Watson, 2015b). En av dessa lärare hade inte blivit undervisad i grammatik som skolelev, men hade ändå lyckats med sitt eget skrivande. Med grund i sin egen erfarenhet ansåg således läraren att grammatik är ett onödigt moment i skolan (Watson, 2015b).

## 4.2 Lärares grammatikundervisning

I detta avsnitt kommer vi att presentera forskning om lärares grammatikundervisning, det vill säga svaret på vår andra forskningsfråga.

### 4.2.1 Relationen mellan uppfattningar och praktik

Hur lärare praktiserar grammatikundervisning verkar inte alltid överensstämma med deras uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning. I flertalet studier var många lärare positiva till ett funktionellt synsätt på grammatik, där de ansåg att grammatikens huvudfokus bör vara att uppmärksamma språkliga val snarare än språkliga regler. Många lärare tycktes dock praktisera en traditionell undervisningsmetod där grammatiken skildes från andra moment i klassrummet (Alghanmi & Shukri, 2016; Deng & Lin, 2016; Myhill m.fl., 2020; Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012; Watson, 2015a; Watson, 2015b).

Några lärare förklarade denna diskrepans med att elever föredrog en traditionell undervisningsmetod (Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012). Lärarna beskrev att eleverna ville förberedas inför avgörande prov som tycktes vara utformade på ett traditionellt sätt, och valde då en undervisning som överensstämde med provets upplägg (Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012). I en annan studie påverkades lärares praktik av ett stundande nationellt grammatikprov som följdes av ett skrivprov, där lärarna skulle bedöma elevernas grammatiska kunskaper. Trots att lärarna i studien hade utbildats i funktionell grammatikundervisning, tenderade de ändå att praktisera en traditionell undervisning för att säkerställa att eleverna skulle utveckla en mer form- och begreppsbasead grammatik som förberedelse inför provet (Myhill m.fl., 2020).

En del lärare uttryckte en rädsla för att funktionell grammatikundervisning skulle förhindra ”riktig” grammatikundervisning, vilket resulterade i att de undervisade traditionellt – trots att de var positiva till ett funktionellt förhållningssätt (Underwood, 2012). Det fanns även lärare som ansåg att funktionell grammatikundervisning var svår genomförbar i praktiken, även om de egentligen ansåg att en sådan undervisning var eftersträvansvärd. Framförallt menade lärarna att en funktionell grammatikundervisning ofta innefattar mer eller mindre komplexa

samtal om text i relation till grammatiska språkval, och att dessa samtal är svåra att genomföra om eleverna inte hade tillräcklig kompetens. Lärarna valde därför vad de beskrev som en mer lätthanterlig traditionell undervisning (Deng & Lin, 2016; Kayar & Veyis, 2020).

En annan svårighet som lärare nämnde handlade om tid. Lärarna menade att en funktionell grammatikundervisning är mer resurskrävande i form av tid och engagemang, i samband med planering och genomförande (Deng & Lin, 2016; Underwood, 2012; Safford, 2016). Vidare uttryckte några av dessa lärare att det saknades läromedel som beskriver hur man kan lägga upp en funktionell grammatikundervisning (Underwood, 2012).

I de fall där lärarna uppmärksammades på att det fanns en diskrepans mellan uppfattningar och praktik, gavs de möjligheten att försöka skapa en bättre balans mellan dessa (Alghanmi & Shukri, 2016; Phipps & Borg, 2009). En av lärarna i Phipps och Borgs (2009) studie försökte efter denna insikt implementera en funktionell praktik, trots att läraren uttryckte oro för att klassrumsklimatet skulle påverkas negativt. Istället blev resultatet av en funktionell undervisning lyckat, vilket gav läraren stärkt självförtroende inför framtida undervisning (Phipps & Borg, 2009). Phipps och Borg (2009) menar att en diskrepans mellan praktik och uppfattning inte behöver vara något negativt; det kan vara ett tillfälle för lärare att förändra sin praktik, men kräver att de medvetandegörs och får möjlighet att reflektera över relationen mellan de egna uppfattningarna om grammatik och hur de väljer att undervisa om grammatik.

Avslutningsvis kan alltså konstateras att det ofta finns en diskrepans mellan lärares uppfattningar och praktik, där lärare ofta är positiva till ett funktionellt förhållningssätt men ändå väljer att genomföra en traditionell grammatikundervisning. Det bör dock tilläggas att det fanns fall där lärares uppfattning och praktik stämde överens (Uysal & Bardakci, 2014). Dessa lärare föredrog ett traditionellt synsätt på grammatik, och undervisade också så.

#### **4.2.2 Lärares bristande ämneskunskaper**

I forskningen har man undersökt orsaker till att så få lärare väljer att genomföra en funktionell grammatikundervisning. En orsak lyfts fram som särskilt avgörande – lärares kunskaper om grammatik (Chen & Myhill, 2016; Jones m.fl., 2013; Kayar & Veyis, 2020; Myhill m fl., 2016; Myhill, Jones & Watson, 2013; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020; Safford, 2016; Watson, 2015b; Xavier m.fl., 2020). En funktionell grammatikundervisning kräver, enligt forskningen, mer djupgående grammatiska kunskaper, eftersom undervisningen ofta inbegriper mer komplexa diskussioner och reflektioner över vilka effekter olika grammatiska val skapar i en text (Chen & Myhill, 2016; Jones m.fl., 2013; Kayar & Veyis, 2020; Myhill m fl., 2016; Myhill, Jones & Watson, 2013; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020; Safford, 2016;

Watson, 2015b; Xavier m.fl., 2020). I flertalet studier konstaterades att om lärare saknade tillräckliga ämneskunskaper tenderade de att undervisa utifrån ett traditionellt synsätt. Dessa lärare beskrev och observerades som mer trygga med att undervisa grammatiken isolerat baserat på begrepp och färdiga övningar (Kayar & Veyis, 2020; Watson, 2015a; Watson, 2015b).

Lärares bristande grammatiska kunskaper tycks alltså påverka deras praktik, där ett traditionellt tillvägagångssätt tycks dominera. Det bör dock tilläggas att enskilda grammatiska ämneskunskaper sällan är tillräckligt för ett funktionellt förhållningssätt; det är en förståelse för hur grammatiska val och strukturer skapar mening och funktion i relation till text som möjliggör denna praktik (Myhill m.fl., 2013).

### **4.2.3 Lärares bristande ämnesdidaktiska kunskaper**

Utöver lärares bristande grammatiska ämneskunskaper tyder resultaten också på att flera lärare hade bristande ämnesdidaktiska kunskaper. Många lärare tycktes inte ha kunskap om att det finns andra sätt att undervisa grammatik på än ett traditionellt sätt (Kang, 2017; Strzelecka & Boström, 2014; Underwood, 2012; Uysal & Bardakci, 2014; Watson, 2015a; Watson, 2015b). Eftersom den traditionella grammatikundervisningen historiskt sett dominerat inom skolväsendet, var det också denna typ av undervisning som lärare implementerade i brist på andra undervisningsstrategier. Enstaka lärare som intervjuades och observerades uttalade negativa uppfattningar om grammatikundervisning, eftersom de ansåg att sådan undervisning begränsade elevers kreativitet (Watson, 2015a; Watson, 2015b). När dessa lärare upplystes om att det fanns funktionella sätt att undervisa grammatik på blev de mer positiva till grammatikundervisningen. Lärarna menade att sådan grammatikundervisning kan vara fördelaktig för elevers kreativa textskapande, eftersom den kan ge eleverna metakunskap om hur språkliga val påverkar den egna texten (Watson, 2015a; Watson, 2015b). Lärarna uttryckte att om de hade haft tillgång till ämnesdidaktiska kunskaper om hur en sådan undervisning kan genomföras, hade de sannolikt använt sig av en funktionell grammatikundervisning istället (Watson, 2015a; Watson, 2015b).

## **4.3 Grammatikundervisningens påverkan på elevers skrivutveckling och metalingvistiska förståelse**

Det finns flera studier som har intresserat sig för grammatikundervisningens nytta för elevers skrivutveckling. I forskningsöversiktens bakgrund (se rubrik 2.7) konstateras att tidigare forskning inte kunnat fastställa någon positiv effekt på elevers skrivutveckling av traditionell grammatikundervisning. Vi kommer i följande avsnitt presentera resultat från senare empiriska



studier riktade mot vår tredje forskningsfråga. Dessa studier har främst intresserat sig för samband mellan funktionell grammatikundervisning och elevers fortsatta skrivutveckling. Vidare kommer vi redogöra för studier som undersökt elevers utveckling av metalingvistisk förståelse. Dessa två områden presenteras i två separata underrubriker.

### **4.3.1 Grammatikundervisningens effekt på elevers skrivutveckling**

De studier som har undersökt hur olika typer av grammatikundervisning påverkar elevers skrivutveckling har använt sig av likartade metoder, nämligen att dela upp elever i interventions- och kontrollgrupper (Collins & Norris, 2017; Fearn & Farnan, 2007; Jones m.fl., 2013). Interventionsgruppen har undervisats funktionellt, medan kontrollgruppen undervisats traditionellt. I den funktionella grammatikundervisningen har grammatiken bäddats in i andra aktiviteter, exempelvis i diskussioner om olika grammatiska val och deras effekt på autentiska texter. Kontrollgrupperna har undervisats i grammatik på ett traditionellt sätt med direkta begreppsförklaringar och isolerade övningar. Samtliga deltagare har undervisats inom samma grammatiska områden, men på olika sätt (Collins & Norris, 2017; Fearn & Farnan, 2007; Jones m.fl., 2013).

Effekterna av en funktionell grammatikundervisning undersöktes främst genom för- och eftertester av elevernas skrivande. I testerna undersöktes hur eleverna i interventionsgruppen respektive kontrollgruppen kunde kombinera enklare meningar till mer komplexa meningar, samt kvaliteten och helhetsintrycket på längre sammanhängande texter (Collins & Norris, 2017; Fearn & Farnan, 2007; Jones m.fl., 2013). I en studie kontrollerades även elevernas isolerade grammatiska kunskap i form av traditionella kontrollfrågor (Fearn & Farnan, 2007).

Resultaten i samtliga studier tyder på att elevers skrivförmåga gynnas av funktionell grammatikundervisning (Collins & Norris, 2017; Fearn & Farnan, 2007; Jones m.fl., 2013). I en av studierna (Jones m.fl., 2013) åstadkom interventionsgruppen 11,52 % förbättring i jämförelse med kontrollgruppen som uppnådde 6,41 % förbättring i sina texter, där meningsstruktur och interpunktion, textstruktur och organisering samt textkomposition och effekt bedömdes. Både kontroll- och interventionsgrupperna uppnådde alltså förbättringar mellan för- och eftertesterna, men interventionsgruppen uppnådde markant högre resultat gällande textkomposition och effektivitet (Jones m.fl., 2013).

Liknande resultat fann man i en studie av Fearn och Farnan (2007), där interventionsgruppen organiserade sina texter mer effektivt. I en annan studie (Collins & Norris, 2017) åstadkom interventionsgrupperna högre komplexitet och informationstäthet i ett meningskombinationstest, även om båda grupperna åstadkom grammatiskt korrekta

meningskombinationer, till exempel i fråga om interpunktioner. Liknande resultat rörande korrekthet observerades när båda grupperna fick utföra ett isolerat grammatiktest, där båda grupperna presterade jämbördigt (Fearn & Farnan, 2007). Som en kommentar kan nämnas att även i de fall som kontrollgrupperna ägnat sig åt mer skrivande än interventionsgrupperna var deras skrivutveckling inte bättre än interventionsgruppernas. Detta förklarades av att grammatiken främst gynnar skrivutvecklingen om eleverna förstår grammatikens funktion i relation till skrivande, vilket enligt forskarna inte sker i samma utsträckning i en traditionell grammatikundervisning (Fearn & Farnan, 2007).

Det bör tilläggas att resultaten inte enbart var positiva. Även om det fanns en förväntan om att de funktionellt orienterade interventionerna skulle implementeras på ett likvärdigt sätt av berörda lärare, fanns det skillnader på hur interventionerna utfördes i undervisningen. De elever som undervisades av mer erfarna lärare presterade bättre på eftertesterna än elever som undervisades av mindre erfarna lärare (Jones m.fl., 2013). Detta undersöktes vidare i en uppföljande studie. I denna studie undersöktes undervisningssekvenser där forskarna identifierade bristande grammatisk förståelse hos lärarna (Myhill m.fl., 2013). Ett sådant exempel var när en lärare redogjorde för ordklasser på ett semantiskt sätt istället för att förklara deras funktioner. Med motivet att underlätta elevernas förståelse valde läraren att kalla adjektiv för ”beskrivandeord” (Myhill m.fl., 2013). Denna beskrivning visade sig få motsatt effekt, eftersom eleverna inte kunde applicera dem i autentiskt språkbruk. Istället för att främja förståelse tycktes beskrivningen främst göra eleverna förvirrade (Myhill m.fl., 2013).

Andra exempel på bristande grammatisk förståelse identifierades när lärare tenderade att använda alltför generella principer för elevers skrivutveckling, som att uppmuntra eleverna att variera sina meningar. Lärare med bristande ämneskunskaper hade ofta svårt att ur ett grammatiskt perspektiv förklara vad som skulle varieras och varför, vilket fick till följd att eleverna inte kunde omsätta sådana råd i sitt skrivande eftersom de inte förstod syftet med dessa råd (Myhill m.fl., 2013). Slutligen hade lärare med bristande grammatisk förståelse svårare att engagera eleverna i meningsfulla samtal om text, eftersom sådana samtal ofta genererar komplexa reflektioner om grammatik. När lärare kände sig osäkra i sina grammatiska ämneskunskaper, tenderade de att inte uppmuntra elevernas reflektioner i rädsla för att inte kunna besvara eventuella frågor. Detta resulterade i att diskussionerna ofta avslutades innan eleverna på djupet fått engagera sig i språkliga diskussioner om text (Myhill m.fl., 2013).

Forskarna menar att ökade grammatiska ämneskunskaper inte är hela lösningen på dilemmat; det handlar snarare om hur grammatiska kunskaper görs meningsfulla i klassrummet (Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2020). Lärare behöver kunskaper om *hur* grammatiska

strukturer skapar effekt och funktion i text – inte bara *att* det finns grammatiska strukturer. Lärarna i studien av Jones m.fl. (2013) som konstaterades besitta tillräckliga ämneskunskaper var de lärare som tydligt kunde koppla grammatiska strukturer till funktioner och effekter i autentiska texter, och engagera elever i språkliga diskussioner.

Vidare gynnades inte alla elever i interventionsgrupperna av funktionell grammatikundervisning, trots att resultaten var övervägande positiva. I vissa fall tycktes främst redan kompetenta skribenter främjas av interventionen, medan mindre kompetenta skribenter inte utvecklades lika signifikant av funktionell grammatikundervisning (Jones m.fl., 2013). Detta undersöktes vidare i en studie, som intresserade sig för hur en undervisning bör designas för att gynna mindre kompetenta skribenter (Myhill m.fl., 2018). Studiens deltagare valdes ut på grund av språkliga utmaningar med bland annat interpunktion och användning av talspråk i text. Även dessa elever fick ta del av en funktionellt orienterad intervention, som anpassades efter svårigheter som denna elevgrupp hade. Likt ovanstående studier jämfördes eleverna med en kontrollgrupp som även den utgjordes av mindre kompetenta skribenter, men som inte tagit del av interventionen. Båda grupperna fick genomföra ett för- och eftertest för att kontrollera eventuell skrivutveckling (Myhill m.fl., 2018).

De elever som tagit del av interventionen, och som gjorde eftertestet, hade ett mer konsekvent förbättringsmönster än kontrollgruppen (Myhill m.fl., 2018). Interventionsgruppen tycktes också ha nått snabbare utveckling än kontrollgruppen. Det bör dock nämnas att alla interventionsgrupper inte uppnådde förbättring jämfört med kontrollgrupperna. Skillnader fanns på klassnivå, vilket återigen kan härledas till att olika lärare genomförde interventionen på olika sätt utifrån varierande ämneskunskaper (Myhill m.fl., 2018).

Därmed tycks funktionell grammatikundervisning vara fördelaktig för elevers skrivutveckling. Sådan undervisning kan förbättra elevers generella skrivkompetens, men också deras språkliga och grammatiska riktighet i text. Vidare tenderar undervisningen främst att vara fördelaktig för redan kompetenta skribenter, men om undervisningen anpassas efter elevernas behov kan även mindre kompetenta skribenter gynnas av funktionell grammatikundervisning. Slutligen påverkar även lärarnas ämneskunskaper i grammatik samt yrkeserfarenhet hur funktionell grammatikundervisning genomförs i praktiken, vilket påverkar kvaliteten på undervisningen. Funktionell grammatikundervisning kräver att lärare har adekvat grammatisk ämneskunskap och att de kan koppla dessa kunskaper till grammatiska val i skrivandet.

### **4.3.2 Utveckling av elevers metalingvistiska förståelse**

I denna del av forskningsöversikten kommer vi att redogöra för elevers metalingvistiska förståelse och kunskapsutveckling. Gemensamt för dessa artiklar är att samtliga har en funktionell syn på grammatik, och är kvalitativa studier baserade på klassrumsobservationer samt elev- och lärarintervjuer.

#### **4.3.2.1 Organisering av metalingvistiska samtal i klassrummet**

De sammanställda empiriska studierna i detta avsnitt understryker vikten av dialogiska samtal för att utveckla och explicitgöra elevers metalingvistiska förståelse (Chen & Myhill, 2016; Jones & Chen, 2016; Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2016; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020; Watson & Newman, 2017). Sådana samtal kan variera i uttryck, men i två av studierna uppmärksammades några metalingvistiska samtalstyper: interaktionella, utforskande samtal och direkta, lärarledda samtal (Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020). I de utforskande samtalen tilläts elever att reflektera över grammatiska språkval i text genom deltagande i diskussioner. De direkta, lärarledda samtalen var av mer traditionell karaktär, där läraren förklarade grammatiska begrepp mer explicit. Här gavs inte eleverna utrymme för språkliga reflektioner; istället förväntade sig lärarna ofta ett korrekt svar, där elevernas svar inte vidareutvecklades utan bemöttes som rätt eller fel (Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020).

Av resultaten framgår att i de fall som läraren inte gav utrymme för elevernas utforskande reflektioner, utan istället själv tog för mycket plats, begränsades utvecklingen av elevernas metalingvistiska förståelse (Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2016; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020). Vidare visade det sig även svårt för elever att utveckla en metalingvistisk förståelse om fokuset för samtalet var otydligt. Detta skedde framförallt om läraren ställde alltför vaga och öppna frågor om texten som behandlades, eftersom eleverna då hade svårt att identifiera vilken språklig aspekt som de skulle diskutera (Myhill m.fl., 2016). Om läraren dessutom avstod från att skapa tillfällen för metalingvistisk diskussion genom att exempelvis enbart lovorda en elevtext utan att koppla grammatiska val till textkvalitet, gavs eleven inte heller möjlighet att utveckla sin metalingvistiska förståelse (Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2016; Myhill m.fl., 2020). I andra fall var läraren mer uppmuntrande och gav följdfrågor, och intresserade sig för hur eleverna skapade mening och förståelse utifrån olika grammatiska språkval – vilket var fördelaktigt för utvecklingen av elevers metalingvistiska förståelse (Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2016; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020).

Vidare konstateras att elever behöver flera olika tillfällen att utveckla metalingvistisk förståelse. Sådana tillfällen kan dels vara av lärarledd karaktär, dels av elevaktiv karaktär (Jones & Chen, 2016). Den metalingvistiska kunskapsutvecklingen tycktes gynnas av att läraren först stöttade eleverna genom att visa hur grammatiska strukturer kan förstås på ett funktionellt och meningsfullt sätt i text. Först därefter fick eleverna ägna sig åt metalingvistiska samtal i grupp. Genom att läraren först modellerade hur grammatik i relation till text kan förstås funktionellt, bortom form och etikettsättande, kunde även eleverna implementera ett sådant grammatiskt synsätt i samtal med varandra (Jones & Chen, 2016).

Det verkar således vara viktigt att lärare förstår när de bör ge utrymme för elevers friare dialoger och reflektioner, och när de bör stötta elever genom att modellera hur metalingvistiska reflektioner kan uttryckas (Jones & Chen, 2016; Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020) För att elever ska ges möjlighet att utvecklas metalingvistiskt bör lärare alltså medvetet röra sig mellan olika samtalstyper. Detta visade sig dock vara svårt om läraren hade bristande ämneskunskaper, eftersom lärarna i dessa fall hade svårt att utmana elevernas metalingvistiska reflektioner samt själva bidra med metalingvistisk kunskap (Myhill m.fl., 2013; Myhill m.fl., 2016; Myhill m.fl., 2020; Newman & Watson, 2020).

#### **4.3.2.2 Olika nivåer av metalingvistisk förståelse**

I den forskning om elevers metalingvistiska förståelse som vi har tagit del av, tycks denna förståelse ofta begränsa sig till att identifiera grammatiska val i en avgränsad del av texten – ofta i en mening – medan det verkar svårt för elever att göra analyser av grammatiska val på en mer övergripande nivå. Nivåer av metaspråklig förståelse tycks förklaras av undervisningens fokus (Chen & Myhill, 2016; Watson & Newman, 2017). I de fall som lärarna främst hade metalingvistisk kunskap på lexikal nivå och därmed utformade lektionerna efter denna kunskapsnivå, begränsades även elevernas metalingvistiska förståelser till detta plan (Chen & Myhill, 2016). På lexikal nivå använde elever emellanåt grammatiska begrepp (Chen & Myhill, 2016), men metalingvistiska samtal om exempelvis ordval kunde även genomföras utan grammatisk terminologi (Watson & Newman, 2017). Svårare blev det för eleverna att ägna sig åt meningsfulla, metalingvistiska samtal på en nivå bortom den lexikala om de inte hade tillräckligt med grammatisk terminologi för att kunna diskutera detta (Watson & Newman, 2017).

Vidare antyder resultaten att elevers metalingvistiska förståelse hade större chans att utvecklas om eleverna fick diskutera sina egna texter snarare än andras. Enligt forskarna berodde detta på att eleverna kände större självförtroende när de fick utgå från sina egna texter

och de språkliga val som de gjort (Myhill m.fl., 2016; Watson & Newman, 2017). När de utgick från sina egna texter, vågade de sätta ord på sin metalingvistiska förståelse genom mer avancerad användning av grammatisk terminologi som rörde sig bortom det lexikala planet. Detta resulterade i att eleverna blev mer medvetna om hur grammatiska val genererar olika effekter i texter även syntaktiskt (Watson & Newman, 2017). Sådan metalingvistisk förståelse kan stärka elevers fortsatta skrivutveckling, eftersom de får en större förståelse för och kontroll över hur olika grammatiska och språkliga val skapar olika effekt i texter även på en mer komplex nivå (Watson & Newman, 2017).

Således tycks lärares ämneskunskaper återigen vara avgörande för elevers metalingvistiska utveckling. Sådan kunskap bör sträcka sig bortom en lexikal nivå för att kunna stötta elevers metalingvistiska utveckling på ett mer övergripande språkligt plan. Dessutom tycks det vara fördelaktigt att utgå från elevers egna texter när de ägnar sig åt metalingvistiska diskussioner, eftersom de utifrån dessa texter tycks våga artikulera mer komplexa grammatiska reflektioner.

## 5 Resultatdiskussion

I följande kapitel kommer vi att diskutera de resultat som vi har sammanställt i denna forskningsöversikt. Kapitlet inleds med en kort sammanfattning av resultaten, följt av vidare resultatdiskussion.

### 5.1 Sammanfattning av resultat

Tidigare forskning visar att lärare har olika uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning. Framförallt dominerar två synsätt: grammatik och grammatikundervisning som traditionell, eller som funktionell. Flertalet lärare tycks associera grammatik och grammatikundervisning med språkliga regler och korrekthet samt en föreställning om att kunskap om språkliga regler hjälper elever att skriva mer korrekt. En annan grupp lärare associerar grammatik med språkliga val som genererar olika typer av mening och effekt i text. De har en föreställning om att grammatikundervisning utvecklar elevers metalingvistiska förståelse och i förlängningen deras skrivande. Vidare tycks lärares uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning påverkas av externa faktorer, som exempelvis elevers, kollegors och föräldrars uppfattningar om vad grammatik är och hur grammatikundervisning bör genomföras.

Av forskningen framgår också att flertalet lärare har svårare att genomföra en funktionell grammatikundervisning än en traditionell grammatikundervisning. Detta bedöms ha sin grund i bristande ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper samt externa faktorer som bedömningskrav i styrdokument och tids- och materialbrist. Vidare hävdar vissa lärare att det även krävs viss kompetens hos elever för att kunna genomföra en funktionell grammatikundervisning, eftersom den beskrivs som mer elevaktiv. Det tycks dessutom finnas en vedertagen och officiell syn på grammatik och grammatikundervisning som tycks påverka lärares praktik, där de i brist på andra metoder undervisar traditionellt. På grund av dessa upplevda hinder verkar det emellanåt uppstå en diskrepans mellan lärares uppfattningar och deras praktik: många är positiva till ett funktionellt undervisningssätt, men har svårt att implementera en sådan metod i praktiken.

Avslutningsvis har funktionell grammatikundervisning visat sig ha positiv inverkan på elevers fortsatta skrivutveckling. Det bör dock nämnas att sådan undervisning främst tycks gynna redan skrivkompetenta elever. Vidare förefaller lärarnas ämneskunskaper vara avgörande för att elevernas skrivutveckling ska främjas av funktionell grammatikundervisning. Detta förklaras av att lärarnas grammatiska kunskaper behöver vara mer djupgående än vid traditionell grammatikundervisning. Framförallt behöver lärarna förstå och kunna explicitgöra

hur olika grammatiska val påverkar den aktuella texten. Detta gäller även vid utveckling av elevers metalingvistiska förståelse. För att gynna en metaspråklig medvetenhet är det också viktigt att läraren möjliggör dialogiska och meningsfulla samtal om text, där eleverna får chansen att reflektera över olika språkliga och grammatiska val.

## 5.2 Språkriktighet i centrum för lärares grammatikundervisning

Lärares uppfattningar om grammatik och grammatikundervisning tycks präglas av väletablerade uppfattningar om grammatikundervisning, som främst associeras med språkriktighet och regler. En möjlig förklaring till detta kan vara att lärare i sin egen utbildning har erbjudits en mer traditionell syn på grammatik och grammatikundervisning, och att de saknar kunskaper om andra perspektiv på grammatik och grammatikundervisning. Lärare faller, i brist på kunskap, in i de dominerande traditionella mönster som har präglat grammatik och grammatikundervisning historiskt sett (Myhill m.fl., 2020; Strzelecka & Boström, 2014; Watson, 2015a; Watson, 2015b).

Ytterligare en förklaring kan vara den traditionella syn på grammatik som förmedlas i styrdokumentet. I det centrala innehållet i den svenska läroplanen nämns grammatik explicit endast en gång, med fokus på struktur och språkriktighet: ”Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar.” (Lgr11, 2019, s. 261). Denna beskrivning av grammatik förmedlar en traditionell och isolerad syn på grammatik, vilket skulle kunna förklara varför även flertalet svenska lärare tycks förhålla sig mer traditionellt till grammatikundervisning (Strzelecka & Boström, 2014). Utifrån vår bedömning är det möjligtvis dessa policydokument som förhindrar en förändring av undervisningen mot en mer funktionell sådan.

## 5.3 Uppfattning och praktik i otakt

I flertalet studier konstateras att det kan råda en diskrepans mellan lärares uppfattningar och praktik. I många fall verkar lärare positiva till en mer funktionell grammatikundervisning, men väljer ändå att undervisa traditionellt.

Denna diskrepans verkar till viss del bero på externa faktorer. Tids- och resursbrist samt bedömningskrav är några av de faktorer som nämns av lärarna (Deng & Lin, 2016; Myhill m.fl., 2020; Phipps & Borg, 2009; Safford, 2016; Underwood, 2012). Vår erfarenhet är att lärare i dagens skola får allt mindre tid till att förbereda undervisningen till följd av ökade externa kontroller, bedömningskrav och krav på dokumentation. Detta resulterar i att det stundom känns



utmanande att ha tid och resurser för att utveckla en funktionell grammatikundervisning. Grammatiken bör meningsfullt kopplas till autentiska texter ur ett funktionellt perspektiv, där eleverna förväntas vara aktiva i meningsfulla samtal om text. Att funktionell grammatikundervisning därmed tar mer tid och resurser från lärare är alltså inte svårt att förstå. Externa bedömningskrav som värderar mätbar kunskap kan också försvåra lärares möjlighet att förhålla sig funktionellt till grammatikundervisningen. Lärare tycks känna sig pressade att tillmötesgå och uppfylla sådana krav, där grammatikkunskaper i många fall kontrolleras och bedöms traditionellt (Myhill m.fl., 2020; Phipps & Borg, 2009; Underwood, 2012). Att lärare därmed tenderar att anpassa undervisningen, för att få eleverna att uppnå kunskapsmål i styrdokument, är förståeligt. Grammatik som meningsskapande och språkliga val resulterar troligtvis i mer svåråtgörbara kunskaper, vilket sällan tycks värderas i styrdokument.

## 5.4 Didaktiska implikationer

Även om flertalet lärare vill undervisa funktionellt verkar dagens skola inte ge dem förutsättningar att arbeta med en sådan undervisning. Tidigare forskning har visat att lärare både kan behöva ämnesfördjupning och ämnesdidaktisk fördjupning för att genomföra en mer funktionell grammatikundervisning. Till exempel tycks många lärare sakna konkreta förslag på hur en sådan undervisning kan se ut (Underwood, 2012). Myhill har tillsammans med forskningskollegor tagit fram en pedagogisk modell vid namn *LEAD* (se exempelvis Myhill m.fl., 2020). Modellen beskriver hur läraren kan göra relevanta kopplingar mellan grammatiska funktioner och autentiska texter genom att förklara grammatiken utifrån exempel. Modellen uppmanar också till språklig diskussion. I studier har lärare fått ta del av fortbildning baserad på bland annat denna modell i kombination med ämnesfördjupning i grammatisk kunskap (se exempelvis Myhill m.fl., 2020). Dessa lärare fick lära sig att se grammatik som språkliga val snarare än språkliga regler, och utvecklade således en mer funktionell syn på ämnet där grammatiken kopplades till elevers skrivande. En motsvarande fortbildning tycks saknas i den svenska utbildningskontexten, trots att svenska lärare tycks vara i behov av detta (Strzelecka & Boström, 2014).

Om vi ser till vår egen utbildning till svensklärare, har grammatikundervisningen vi mött till hög grad varit funktionell. Det har gett oss verktyg och insikter om hur funktionell grammatikundervisning kan praktiseras i våra framtida klassrum. Därför menar vi att redan etablerade lärare borde erbjudas fortbildning för att kunna göra grammatiken mer meningsfull och skrivutvecklande för sina elever. Vi tror också att det finns ett behov av modeller liknande

*LEAD*-modellen och läromedel som lärare enkelt kan utgå ifrån för att praktiskt kunna tillämpa ett funktionellt grammatiskt förhållningssätt.

Avslutningsvis bör det tilläggas att funktionell grammatikundervisning inte ska ses som en universallösning, och inte nödvändigtvis någonting som är fördelaktigt för alla elevers skrivutveckling (D. Myhill, personlig kommunikation, 2022, 17 mars). Detta har vi också kunnat konstatera i vår forskningsöversikt, där funktionell grammatikundervisning främst tycks vara genomförbar och gynnsam för redan skrivkompetenta elever (Deng & Lin, 2016; Jones m.fl., 2013; Kayar & Veyis, 2020). Trots detta indikerar ändå resultaten att funktionell grammatikundervisning har många fördelar både för elevers skrivutveckling och för deras metalingvistiska förståelse. Som vi har konstaterat kräver en sådan undervisning grundliga ämnes- samt ämnesdidaktiska kunskaper hos läraren. Därmed anser vi att vi har ett ansvar som framtida lärare att fortsätta utveckla dessa kunskaper, så att vi kan vara en resurs för samtliga elever i den relativt komplexa och elevaktiva undervisningssituationen som tycks vara utmärkande för funktionell grammatikundervisning.

## 5.5 Framtida forskning

I arbetet med denna forskningsöversikt har det varit påfallande svårt att hitta studier genomförda i svensk kontext och i relation till våra styrdokument. Flertalet studier i forskningsöversikten har genomförts i Asien, Storbritannien, Australien och USA. I vilken utsträckning dessa resultat är överförbara till en svensk skolkontext är angeläget att undersöka innan fortbildningsinsatser planeras. Ett förslag på framtida forskning är därmed att genomföra studier om svenska lärares uppfattningar och praktik gällande grammatik och grammatikundervisning.

En sådan studie skulle också kunna inbegripa en analys av hur lärare uppfattar de skrivningar om grammatik som finns i kursplanen för svenskämnet. Som tidigare nämnt (se 5.2) är grammatik som kunskapsinnehåll explicit formulerat i en punkt, där grammatik nämns i kombination med orden ”struktur” och ”regler”. Grammatik framstår här som traditionell. Det går även att identifiera grammatiska moment i andra, mer funktionellt färgade formulerade uttryck i det centrala innehållet, exempelvis ”Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.” (Lgr11, 2019, s. 261). Det tycks alltså vara möjligt att positionera sig på olika sätt och ändå följa kursplanens intentioner, även om en traditionell syn är mer tydligt framskriven. Att undersöka hur lärare tolkar kursplanen i svenska utifrån ett grammatiskt perspektiv hade således varit intressant att studera.

Ett sista förslag till framtida forskning är att genomföra en interventionsstudie med svenska elever för att undersöka hur elevernas skrivutveckling och metalingvistiska förståelse skulle främjas av en funktionell respektive traditionell grammatikundervisning. Om resultaten av funktionell grammatikundervisning blir lika positiva som i andra utbildningskontexter, finns anledning att genomföra olika åtgärder. För det första skulle det behövas en översyn av styrdokumentet, så att en funktionell syn på grammatik och grammatikundervisning blev tydliggjord. För det andra skulle verksamma lärare erbjudas fortbildning och resurser i form av undervisningsmodeller och läromedel. För det tredje skulle lärarutbildningen ses över så att framtida lärare har den kunskap som forskningen visar är central för en skola på vetenskaplig grund. På så vis hade lärare getts bra förutsättningar att kunna bedriva en gynnsam grammatikundervisning för att stötta elevers fortsatta skrivutveckling och metalingvistiska förståelse.

## 6 Referenslista

- Alghanmi, B., & Shukri, N. (2016). The Relationship between Teachers' Beliefs of Grammar Instruction and Classroom Practices in the Saudi Context. *English Language Teaching, 9*(7). <https://doi.org/10.5539/elt.v9n7p70>
- Arikan, A. (2009). Environmental peace education in foreign language learners' English grammar lessons. *Journal of Peace Education, 6*, 87–99. <https://doi.org/10.1080/17400200802655064>.
- Ask, S. (2012). *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare* (1. uppl. ed.) Lund: Studentlitteratur
- Chen, H., & Myhill, D.A. (2016). Children talking about writing: investigating metalinguistic understanding. *Linguistics in Education, 35*, 100-108. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2016.07.004>.
- Collins, G., & Norris, J. (2017). Written Language Performance Following Embedded Grammar Instruction. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts, 56* (3). Hämtad från [https://scholarworks.wmich.edu/reading\\_horizons/vol56/iss3/4](https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol56/iss3/4)
- Deng, F., & Lin, Y. (2016). A Comparative Study on Beliefs of Grammar Teaching between High School English Teachers and Students in China. *English Language Teaching, 9*(8), 1-10. <https://doi.org/10.5539/elt.v9n8p1>
- Fearn, L., & Farnan, N. (2007). When Is a Verb? Using Functional Grammar to Teach Writing. *Journal of Basic Writing (CUNY), 26*. <https://doi.org/10.37514/JPW-J.2007.26.1.05>.
- Jones, P., & Chen, H. (2016). The role of dialogic pedagogy in teaching grammar. *Research Papers in Education, 31*(1), 45-69. <https://doi.org/10.1080/02671522.2016.1106695>
- Jones, S. M., Myhill, D.A., & Bailey, T.C. (2013). Grammar for Writing? An investigation into the effect of Contextualised Grammar Teaching on Student Writing. *Reading and Writing, 26* (8) 1241-1263. <http://dx.doi.org/10.1007/s11145-012-9416-1>
- Kang, D. (2017). EFL learner and teacher beliefs about grammar learning in Korea. *English Teaching, 72*(2), 51-69. <https://doi.org/10.15858/engtea.72.2.201706.51>
- Kayar, A., & Veyis, F. (2020). An Analysis of Grammar Teaching in Secondary School in Terms of Success, Attitude and Teachers' Views. *Asian Journal of Education and Training, 6*(2), 149-160. <https://doi.org/10.20448/journal.522.2020.62.149.160>
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Reviderad 2019.* (2019). Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206>

- Myhill, D. A., Jones, S., & Lines, H. (2018). Supporting less-proficient writers through linguistically-aware teaching. *Language and Education* 32(4), 333-349. <https://doi.org/10.1080/09500782.2018.1438468>
- Myhill, D. A., Jones, S., & Watson, A. (2013). Grammar Matters: How Teachers' Grammatical Subject Knowledge Impacts on the Teaching of Writing. *Teaching and Teacher Education*, 36, 77-91. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2013.07.005>
- Myhill, D. A., Jones, S.M., & Wilson, A.C. (2016). Writing Conversations: Fostering Metalinguistic Discussion about Writing. *Research Papers in Education*, 31(1), 23-44, <https://doi.org/10.1080/02671522.2016.1106694>
- Myhill, D. A., Lines, H., & Watson, A. (2012). Making meaning with grammar: a repertoire of possibilities. *English in Australia*, 47(3), 29-38.
- Myhill, D. A., Newman, R., & Watson, A. (2020). Going meta: Dialogic talk in the writing classroom. *Australian Journal of Language and Literacy*, 43(1). <https://link.gale.com/apps/doc/A613050170/AONE?u=anon~b6df655e&sid=googleScholar&xid=c33e80a1>
- Newman, R., & Watson, A. (2020). Shaping spaces: Teachers' orchestration of metatalk about written text. *Linguistics and Education*, 60. <https://doi.org/10.1016/j.linged/2020.100860>
- Phipps, S., & Borg, S. (2009). Exploring tensions between teachers' grammar teaching beliefs and practices. *System*, 37(3), 380–390. <https://doi.org/10.1016/j.system.2009.03.002>
- Safford, K. (2016) Teaching Grammar and Testing Grammar in the English Primary School: The Impact on Teachers and their Teaching of the Grammar Element of the Statutory Test in Spelling, Punctuation and Grammar (SPaG). *Changing English*, 23(1), 3-21, <https://doi.org/10.1080/1358684X.2015.1133766>
- Strzelecka, E. & Boström, L. (2014). Lärares strategier i grammatikundervisning i svenska. Härnösand: Mittuniversitetet. Hämtad från: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:miun:diva-24427>
- Underwood, P. R. (2012). Teachers' Beliefs and Intentions Regarding the Instruction of English Grammar under National Curriculum Reforms: A Theory of Planned Behaviour Perspective. *Teaching and Teacher Education*, 28(6), 911–925. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.04.004>
- Unga väljs bort på grund av bristande skrivförmåga (2020, 26 augusti). *SVT*. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/unga-valjs-bort-pa-grund-av-bristande-skrivformaga>

- UR. (2020). *Skrivglappet* [Video]. URplay.se. <https://urplay.se/program/217798-skrivglappet>
- Uysal, H. H., & Bardakci, M. (2014). Teacher beliefs and practices of grammar teaching: focusing on meaning, form, or forms? *South African Journal of Education*, 34(1). <https://doi.org/10.15700/201412120943>
- Watson, A. M. (2015a). Conceptualisations of “grammar teaching”: L1 English teachers’ beliefs about teaching grammar for writing. *Language Awareness*, 24(1), 1–14. <https://doi.org/10.1080/09658416.2013.828736>
- Watson, A. (2015b). The problem of grammar teaching: a case study of the relationship between a teacher's beliefs and pedagogical practice. *Language and Education*, 29(4), 332-346. <https://doi.org/10.1080/09500782.2015.1016955>
- Watson A. M., & Newman R.M.C. (2017). Talking grammatically: L1 adolescent metalinguistic reflection on writing. *Language Awareness*, 26(4), 381-398, <https://doi.org/10.1080/09658416.2017.1410554>
- Xavier, C. A., Hong, H. M., & Renandya, W. A. (2020). Grammar in writing: Teachers’ reflections. *Journal of Language Teaching and Learning in Thailand*, 60, 199-221. Hämtad från <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1259147.pdf>

## 7 Appendix

**Tabell 1.**

*Sökord ERIC Database: 23-02-22*

Sökord ERIC Database 23-02-22	Antal träffar
Grammar teaching literacy	157
Grammar teaching impact on literacy	17
Grammar didactics literacy	1
Grammar didactics	11
Grammar didactics writing	2
Myhill	46
Functional grammatics	3
Contextualized grammar	22
Embedded grammar	66
Embedded grammar teaching	14
Teaching grammar writing	846
Grammar writing	2080
Systemic functional grammar	73
Functional grammar	252
embedded OR functional OR contextualized grammar	32 501
teacher* AND beliefs AND grammar	131
embedded OR functional OR contextualized grammar AND writing	2323
teacher* OR student* AND beliefs AND grammar	120
teacher* AND beliefs OR attitudes AND grammar	108
teacher* AND grammar AND practice	559

**Tabell 2.**

*Sökord Google Scholar: 03-03-22*

Sökord Google scholar (2010-2022)	Antal träffar
Contextualized grammar teaching	17 600
Litteracitet grammatik	1150
Grammatikundervisning	839
Grammatik skrivutveckling	2010
Teaching grammar in context	246 000
Grammar teaching writing	254 000
Grammar teaching literacy	65 500
Kontextuell grammatik	5310
Grammatikdidaktik	238
embedded OR functional OR contextualized grammar	337 000
teacher* AND beliefs AND grammar	62 700
embedded OR functional OR contextualized grammar AND writing	155 000
teacher* OR student* AND beliefs AND grammar	60 300
teacher* AND beliefs OR attitudes AND grammar	97 300

**Tabell 3.**Sökord [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se): 23-02-22

Sökord <a href="http://www.uppsatser.se">www.uppsatser.se</a> 23-02-22	Antal träffar
Grammatikundervisning skrivutveckling	7
Skrivutveckling grammatik	16

**Tabell 4.**

Materialöversikt över sammanställda empiriska studier

Författare, årtal	Typ av publikation	Typ av studie	Land	Deltagare	Frågeställning
<b>Alghammi &amp; Shukri, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie Observationsstudie	Saudiarabien	30 Saudiarabiska EFL-lärare besvarade enkäten Tio lärare observerades	1, 2
<b>Arikan, 2009</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie	Turkiet	50 blivande lärare 46 elever från motsvarande årskurs 9	1
<b>Chen &amp; Myhill, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudier och observationsstudier baserad på data från två tidigare studier	Storbritannien Australien	Ej angivet antal elever från tidigare genomförda studier	2, 3
<b>Collins &amp; Norris, 2017</b>	Vetenskaplig artikel	Interventionsstudie	USA	24 lärare Sex högstadielklasser Fyra mellanstadielklasser	3
<b>Deng &amp; Lin, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie Intervjustudie	Kina	35 engelsklärare besvarade enkäten 4 lärare intervjuades 400 mellanstadieelever fick besvara enkät → 384 elevenkät svar totalt	1



<b>Fearn &amp; Farnan, 2007</b>	Vetenskaplig artikel	Interventionsstudie	USA	75 högstadiel elever	3
<b>Jones &amp; Chen, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Observationsstudie efter tidigare genomförd intervention för lärare	Australien	Elva lärare 150 elever, 5–13 år	3
<b>Jones, Myhill &amp; Bailey, 2013</b>	Vetenskaplig artikel	Interventionsstudie	Storbritannien	32 lärare 855 elever	2, 3
<b>Kang, 2017</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie	Sydkorea	28 koreanska högstadie/ gymnasielärare. 25 koreanska universitetslärare 32 engelskfödda universitetslärare 205 högstadie/gymnasies tuderter 196 universitetsstudenter	1, 2
<b>Kayar &amp; Veyis, 2020</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie	Turkiet	Tolv lärare 75 elever	1, 2
<b>Myhill, Jones &amp; Lines, 2018</b>	Vetenskaplig artikel	Interventionsstudie	Storbritannien	315 → 243 elever	3
<b>Myhill, Jones &amp; Watson, 2013</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie Observationsstudie Baserad på tidigare genomförd studie	Storbritannien	X antal lärare, X antal elever (ej angivet)	2, 3
<b>Myhill, Jones &amp; Wilson, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Observationsstudie, baserad på data från tidigare genomförd interventionsstudie	Storbritannien	108 elever	2, 3

<b>Myhill, Newman &amp; Watson, 2020</b>	Vetenskaplig artikel	Observationsstudie	Storbritannien	Lärare som tidigare genomgått utbildning om funktionell grammatik. 17 klasser, 10–11 åringar	2, 3
<b>Newman &amp; Watson, 2020</b>	Vetenskaplig artikel	Observationsstudie efter tidigare genomförd utbildning för lärare	Storbritannien	17 lärare	2, 3
<b>Phipps &amp; Borg, 2009</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie Observationsstudie	Turkiet	Tre lärare	1, 2
<b>Safford, 2016</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie Enkätstudie	Storbritannien	16 lärare intervjuades 170 lärare besvarade enkät	1, 2
<b>Strzelecka &amp; Boström, 2014</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie	Sverige	140 lärare	1, 2
<b>Underwood, 2012</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie Enkätstudie	Japan	Sex lärare intervjuades Tio lärare besvarade enkät	1, 2
<b>Uysal &amp; Bardakci, 2014</b>	Vetenskaplig artikel	Enkätstudie Intervjustudie	Turkiet	108 fjärde/femte klasslärare i EFL ämnet svarade på enkäten 10 lärare intervjuades	1, 2
<b>Watson &amp; Newman, 2017</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie	Storbritannien	Tolv elever, ålder 14–15, varav två fokuselever	2, 3
<b>Watson, 2015a</b>	Vetenskaplig artikel	Intervjustudie	Storbritannien	31 lärare	1, 2

<b>Watson, 2015b</b>	Vetenskaplig artikel	Observationsstudie Intervjustudie	Storbritannien	En lärare	1, 2
<b>Xavier, Hong &amp; Renandya, 2020</b>	Vetenskaplig artikel	Interventionsstudie samt intervjustudie	Singapore	Två lärare 39 elever	1, 2